

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Биринчи бор ўтказиладиган тадбирларнинг барчасида ўзига яраша ютуғи ҳам, хатоликлари ҳам бўлади. Шунинг учун болаларнинг баъзи ишлардан кўнгиллари тўлмаган бўлса ҳам, умуман конкурсда иштирок этишгандан хурсандлар. "Билмаганларимизни билиб олдик", дейиши улар.

Ўқувчиларнинг келажакларини кўз олдимизга келтирдик. "Тил билган — эл билади", дейди халқимиз. Шундай экан, бу билим масканининг талаб ва

Ҳурматли "Тонг юлдузи" таҳририяти!

Сизларга хат йўллашимизнинг боиси ўзимни қизиқтирган бир нарсани билмоқчиман. Орзуга айб йўқ, дейишади. Мен келажакда дипломат бўлмоқчи эдим. Бироқ бу ноёб касбни қандай эгаллаш мумкин? Мустақил юртимиз тарихида у қандай роль ўйнаган? Тошкент шаҳрида дипломатлар тайёрловчи олий ўқув юрти бор, деб эшитдим. Аммо бу билим даргоҳига кириш учун қандай синовлардан ўтиш керак ва бошқа талаблар ҳақида билмоқчиман. Мутахассисларни топиб, булар ҳақида зарур маълумотлар беришларингизни илтимос қиламан. Салом билан

Акрам УМАРАЛИЕВ.
Наманган вилояти, Чортоқ туманидаги
19-мактабнинг 7-“Б” синф ўқувчиси.

— Домла, аввал дорилфунуннинг бўлиши ва айти кунлардаги фаолияти ҳақида мухтасаргина маълумот берсангиз?

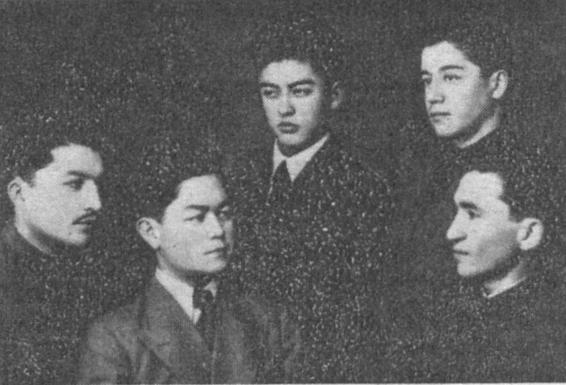
— Бажонидил. Мустақил Ўзбекистонимизда жаҳон иқтисодиёти ва халқаро дипломатия дорилфунунига асос солиниши тарихий зарурат, эҳтиёж мевасидир. Чунки, Ўзбекистон номини жаҳонга

бошқа шаҳарларда ташкил этилган лицейларда таълим олишяпти. Шарқ тиллари лицейи республикада ягона дедик. Бундай билим даргоҳига ўқишга киришни эса нафақат пойтахтлик, балки бошқа вилоятлардаги болалар ҳам

Халқаро муомаладаги "дипломатия", "дипломат" сўзлари бизда элчилик, элчи сўзларининг вазифалари нимадан иборат? Дипломатия — давлатнинг ташқи вазифаларини тинч йўл билан амалга ошириш восита ва усулларининг мажмуидир. Бунда, албатта, икки давлатнинг манфаатлари ҳисоб олинган ҳолда нозик бир ақлий мушоҳада, ҳаракатлар билан фаолият кўрсатилади. Натижа ўлароқ, мамлакатлар ўртасида иқтисодий-сиёсий, маданий алоқалар ўрнатилди. Бу алоқалар ёки ҳамкорликнинг кучайиши ёхуд акси кўп жиҳатдан давлатларнинг кейинчалик ҳам олиб борган дипломатик муносабатларига боғлиқ бўлади.

Дипломат чет мамлакатда ўз давлат номидан иш кўриш ваколати берилган лавозимли кишидир. Халқаро нормаларга кўра, унинг хорижда эмин-эркин яшаши, дахлсизлиги таъминланган бўлади. Бу қадимдан қолган бир нақдда мухтасаргина ифодаланган: "Элчига ўлим йўқ". Чунки икки мамлакат ўртасида ҳолат энг ёмон нуктада бўлганда ҳам ҳукмдорлар ўз гапи, талаб ва илтимосларини элчи орқали иккинчисига етказганлар.

Оврупо тарихи билимдонлари дипломатия қадимдан мавжуд бўлганлигини қайд этсалар-да, ҳақиқий дипломатия давлат вужудга келиши билан бирга XV аср ўрталарида чет элларда ваколатхоналар бўлганлиги, XVII асрдан бошлаб

кўрсатиш, чет давлатлар билан унинг номидан иш кўриш, ҳамкорлик қилиш вазифаларини олиб боровчи етук билимдон шахсларни ўқитиб, тайёрловчи бундай илм маскани керак-да.

Республикамиз президенти Ислам Каримовнинг 1992 йил 26 сентябрдаги Фармони билан дорилфунунимиз таъсис этилди ва уни ташкил этишга тезликда киришилди. Ва ниҳоят 1993 йилнинг 1 февралидан ўқув жараёнлари бошланди. Ўқитувчилар ва талабалар жамоаси ташкил топди. Ҳозирги пайтда дорилфунунда 520 нафар толиб ва толибалар замонавий дипломатия, тадбиркорлик,

**УЛУҒБЕК
ИЗДОШЛАРИ**

синовларига дош бериб, ўқишни тугатганларнинг йўли очик. Улар келажакда нафақат тилшунос балки иқтисодчи, бизнесчи бўлиш имконига ҳам эгалар. Таълим дастурига киритилган "Бизнес ва тадбиркорлик", "Бухгалтерлик ҳисоби" фанлари бу ишда уларга қўл келиши табиий. Шу сабабданми, болалар бу фанларни жуда қизиқиш билан ўрганишмоқда.

Ўтган бир неча ўқув йиллар давомида республикамизда бир қанча лицейлар ташкил этилди. Бугун уларда олиб борилаётган ишлар мактовга лойик. Ёшларнинг ҳам бундай билим масканларига қизиқишлари кучайиб бормоқда. Шу сабабдан узоқ масофа, оиладан йироқликка қарамасдан улар

исташади. Аммо уларни қабул қилишга бугун лицейнинг имкони чегараланган. Ётоқхона йўқ. Хайрия ишларига кенг йўл очган, савобталаб ташкилотлар ҳам йўқ эмас. Уйлаймизки, ана шундай корхона ва ташкилотларнинг, Халқ таълими вазирлигининг кўмаги билан бу муаммо ҳам ҳал этилиб, юртимизнинг келажак раванқи учун иштиёқ билан таълим олаётган болалар сони янада ортади.

Ташқаридан қараганда кўримсизгина турган бинонинг ичида улкан ишлар амалга ошириляпти, деб адашмаганлигимга ишонгандирсизлар.

Д. ТУРАХМЕТОВА.
Тошкент шаҳри.

**МЕНИ БИР ДИПЛОМАТ
БЎЛМОҚЧИМАН**

дипломатик анжуманлар ўтказила бошланганлиги, дипломатия сўзи ҳам ҳозирги маъносига XVIII асрдан бошлаб киритилганлиги фактларини келтиришади.

Аммо Шарқда, бизнинг ватандаги дипломатия тарихи манбаларда кўрсатилишича яна ҳам қадимий ва бойдир. Бунга Массажет ерини ўзиники қилишга уринган Эрон шоҳи Кир элчиларига 530 йил (милоддан олдинги) муносиб жавоб қайтарган Тумарис момоиз ёхуд Сирдарё этакларида яшаган аждодларимиз — Шак қабиласи чўпони Широқ гўё элчидек Доронинг кўшинини (милоддан олдинги 522-21 йил) сахрога адаштириб, улкан хавфни бир ўзи даф этгани бу элда дипломатия қанчалик чуқур ва кўҳна илдизга эгаллигини кўрсатади. Бироқ ўз ватанига хиёнат қилган нонкўрлар ҳам бўлганлигини билиб қўйсангиз зарар қилмайди. Асли мовароуннаҳрлик бўлган савдогар Маҳмуд яловоч (элчи дегани) мўғул босқини олдида Муҳаммад Хоразмшоҳни бўйсунтиришга чорлаб, Чингизхоннинг элчиси бўлиб келган.

Бизнинг юрда дипломатия айниқса, Темури Шайбонийхон, Абдуллахон даврида жуда ривож топган. Темурининг элчилари дуненинг жуда кўп жойларида бўлиб, Буюк ипак йўлида савдо карвонларининг мунтазам, тинч қатнаши, савдо-сотикнинг гуллаши, ўлкаларнинг яшнашига муваффақ бўлган. Мирқарим Осмининг езишича, Абдуллахон (Бухоро хони, Шайбонийхон наслидан) элчиси Муҳаммад Али 1589 йилнинг 18 февралда Москвага етиб, Россия билан илк дипломатик алоқаларни ўрнатган. Нарсаларни айирбошлаб, ўзаро савдо қилиб туришни тақлиф этган. Ёхуд XVIII асрда Бухородан чиққан етук сиёсий арбоб, дипломат Эрназарбек нозик дипломатлиги билан Екатерина Пнинг илтифотига сазовор бўлган. Мозийдан бу каби кўплаб мисолларни келтириш мумкин. Аммо Шўро замонасида кафасдаги қўш ҳолатида сақланган, чет давлатлар ила алоқа қилиш у елда турсин бориб-келиши қарийб таъқиқ қилиб қўйилгани сабабли халқимиз орасидан жуда кам кишилар дипломат, яъни элчи бўлиш даражасига эришган. Фикримизни етмиш йил давомида ўзбеклардан 7 нафаригина хорижда элчилик лавозимида ишлагани ҳам тасдиқлайди. Шукрки, бошимиз узра истиклол кўеши балдики. Мустақил юрт келажаги унинг хорижий мамлакатлар билан алоқаси ва ҳамкорлигини дипломатиясиз тасаввур қилиш қийин. Зеро, чет мамлакатлар билан хар соҳада тенг бўлишимиз учун ҳам дипломатиямизни юқори даражага, санъат даражасига кўтаришимиз керак. Қолаверса, дипломатликка ишқи тушган Ақромжоннинг хати бизни яқинда ташкил бўлган Жаҳон иқтисодиёти ва халқаро дипломатия дорилфунунига етаклади.

Бу ерда бизни қизиқтирган саволларга тарих, фалсафа ва маданиятшунослик масалалари дастури раҳбари, фалсафа фанлари доктори Кўчқор ака ХОНАЗАРОВ жавоб берди.

иқтисодий алоқалар, халқаро ҳуқуқ, халқаро муносабатлар, менежментлик каби бир қанча соҳаларни пухта ўрганмоқдалар. Дорилфунунда замон талабларидан келиб чиқиб туртга куллиёт ташкил қилинган: халқаро ҳуқуқ, халқаро муносабатлар, халқаро иқтисодий муносабатлар ва халқаро журналистика.

— Мени бир маълумотингиз анча ҳайрон қолдирди. Сизларда таълим олаётган талабалар сони мингга ҳам етмас экан. Нима, юқорида саналган соҳаларни эгаллашга қизиқувчилар камми ёки дорилфунунга киришда уларга жуда юқори талаблар қўйилади?

— Очиги, дорилфунунга қабул қилишда ҳавасмандларнинг фақат билимига қаралади. Бунда ҳеч қандай ошна-оғайнигарчилик ёки таниш-билишчилик иш бермайди. Барча савол-жавоб компьютер асосида олиб борилади. (Албатта компютерни қандай ишлатиш кўрсатиб берилади). Ва абитуриент жавобларни бериб бўлиши билан экранда билимнинг баҳоси чиқади. Бу талабга қониқарли жавоб берганларгина дорилфунунга қабул қилинади. Масалан, ўтган йили халқаро журналистика куллиетига бор-йўғи 6 нафар абитуриент толибликка қабул қилинди, холос.

— Ҳар ким ўз соҳасига доир фанлардан имтиҳон топшириши турган гап. Аммо жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия дорилфунунига кирувчиларга бундан ташқари ҳам талаб ва синовлар бўладими?

— Бу саволни берганингиз жуда ўринли бўлди. Дорилфунунимизга кириб ўқишни истаган йигит-қизлар шуни яхши билсинларки, мактабда ҳамма фанларни аълога, жуда бўлмаса яхши ўзлаштиришга эришган, дунёқарашлари, фикрлаш доиралари кенг бўлиши керак. Негаки, етуклик гувоҳномасида "3" баҳоси бўлган битирувчиларнинг хужжатлари дорилфунунимизга қабул қилинмайди. Яна бир маълумот. Дорилфунунга қабул қилишда абитуриентнинг тил билишига алоҳида эътибор берилади. Мактабда қайси чет тилини ўрганган бўлса, ўшандан имтиҳон топширади ҳамда ҳали ҳеч бир фандан имтиҳонга кирмасдан олдин инглиз тилида суҳбатдан ўтишлари лозим.

— Бўлажак дипломатларга истакларингиз? — Улар ҳар қандай шароитда ҳам она Ўзбекистоннинг муносиб фарзандлари бўлиб, чет мамлакатларда буюк давлатимиз шаънини шараф билан ҳимоя қилсинлар, унинг кадр-қимматини ўрнига қўя билсинлар.

В. ФАЙЗУЛЛАЕВ.
Суратда: қалдирғоч дипломатларимиз, Москва Давлат Халқаро муносабатлар институти толиблари (1948 йил) Баҳодир Абдуразақов, Латиф Мақсудов, Раис Тузмухаммедов, Кўчқор Хоназаровни кўриб турибсиз. Улар собиқ СССРнинг чет мамлакатлардаги элчилари бўлишган.

Диққат: катта йўлда болалар!

Қишининг ёгин-сочинли келиши болаларнинг жонини киритди. Тўғрида, ҳар йил қишда ҳам мана шундай қор кўп ёғармайди. Болалар мириқиб чана, коньки учганларини кам хотирлашади. Бу йил эса уларнинг орзулари чинакамга ушалди. Ноябрь ойидан ега бошлаган қор чилла тугай деб қолганига қарамай ёғиб турибди.

Аммо болаларни кувонтираётган бу қиш Давлат автомобиль назорати ходимлари, шифокорларга биров ташвиш ҳам келтирмоқда. Гапимизнинг асосли бўлиши учун куйидаги рақамларга эътиборингизни қаратмоқчимиз. 1993 йилда Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг 2153 нафари йўлда содир этилган

билан йўлни кесиб ўтишлари, ман этилган жойлардан юришлари, йўл ҳаракати қоидаларини яхши билмасликлари тўғрисида содир этилгандир. Ёки сиз, катталар, айтинг-чи, қор ега бошлагандан буён маҳаллангиздаги ёки уйларингиз атрофидаги катта йўлларда болаларнинг қилаётган тартибсизликларини кўрмайсизми? Улар ёзиллаб ўтиб бораётган, ҳар дақиқада гилдираклари тойиб кетиши мумкин бўлган йўлларда ҳеч кўркмай чана учинмоқда. Ўтиб бораётган ҳар қандай машиналарнинг орқасига осилиб,

"учишяпти". Йўл-транспорт ҳодисаларида болаларнинг кўпроқ жароҳатланиши ана шуларнинг оқибатидир.

Республикамиз аҳолисининг деярли ярми 16 ешга бўлган болалардир. Шунинг учун ҳам биз бугун сиз азиз болалардан йўл-транспорт бехтсиз ҳодисаларига тушиб қолмасликларингиз учун жуда эҳтиёт бўлишларингизни сўраймиз. Ота-оналар, ўқитувчилардан ҳам болаларнинг йўл еқасида ўйнамасликлари, машиналар ортига осилмасликларини назорат қилиб боришларини илтимос қиламиз. Бугун бир-биримизга бўлган эътибор инсонлар ҳаётини сақлаб қолиши мумкинлигини унутмайлик.

М. ТАТАРНИКОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Ички ишлар вазирлигининг
ДАН Бошқармаси катта
инспектори, милиция
подполковниги.

**ҚОРНИНГ
ЗАВҚИ
ЎЗГАЧА-Ю...**

фожиаларда ҳалок бўлишди. Бундан ташқари йил давомида 12628 йўл-транспорт ҳодисалари содир этилган бўлса, уларда 13763 нафар киши тан жароҳати олган. Бу рақамлар, албатта, 1992 йилга нисбатан, 16,6 фоизга қисқарган бўлса-да, аммо уларнинг ҳар бири ортида инсон ҳаёти турганлигини эътиборга оладиган бўлсак, бу сонлар ҳам кишини ҳаяжонга солади.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, бу йўл ҳаракати фожиаларида болалар травматизми ортиб бормоқда. Юқорида келтирилган йўл-транспорт ҳодисаларининг 80 фоизда болалар пиедалар сифатида, 14 фоизда транспорт йўловчилари сифатида ва 6 фоизда велосипед ёки мопед ҳайдовчилари сифатида иштирок этиб, тан жароҳати олганлар. Уларнинг деярли ярмидан кўпи 7 ешга тўлмаган болалардир.

Ҳўш, бу фожиаларнинг асосий айбдорлари ким? Кўпгина ҳалокатлар машина ҳайдовчиларининг эътиборсизлиги тўғрисида содир этилган бўлса, пиедаларнинг, айниқса, болаларнинг шовша-шошарлик, эътиборсизлик

Чол ота уни ҳеч қачон урмаган, ҳатто ҳеч вақт раъйини ҳам қайтармаган, лекин қаттиқроқ уришиб берганда, у жимиб қолади, бурнини дамбадам тортқилайди, мижжалари тўлиб, йиғлагиси келади. Бироқ, чол ота уни яхши кўради. "Кўнгли нозик одамлардан қандай мусаввир чиқиши мумкин? Ёки уларнинг ҳаммаси сенга ўхшаган бўладими?" дейди. У индамай тураверади. Чол ота ҳар доим уни ўзи билан бирга олиб

синф боласининг ақли бор. Моний ким бўлибди унинг олдида?" Чол ота чопонининг ички томонига тикилган чўнтагидан арчила-арчила ниҳоялаб қолган қаламини олиб унга беради ва "Уялтириб қўйма" деган ишора билан бош ирғайди. У бир варақча чол отасининг расмини чиза

юради, дилтортар ҳамсуҳбатлари даврасида уни ошириб мақтайди: "Ҳали кўрасизлар бундан катта мусаввир чиқади, ҳаммамизни қоғозга солади, расм бўламиз, расм". "Йўғ-э, — дейди ҳамсуҳбатлари, сўнг ҳазиллашиб, — шу боладан-а? Ёзувчизувдан хабари борми, ўзи?" Чол ота ҳам бўш келмайди: "Иккинчида ўқиса ҳам ўнинчи

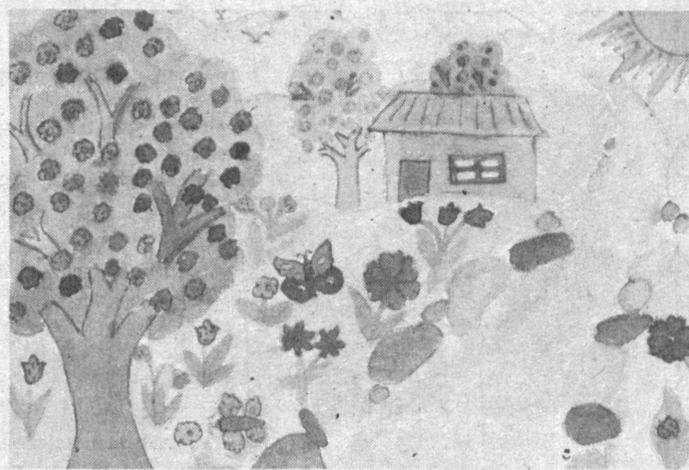
бошлайди. Тугатгач, даврадагиларга бир-бир кўрсатади. Даврадагилар: "Ўхшабди, ҳа, жуда ўхшабди. Бўладиган бола-да, бўладиган" дея уни янада мақташади. У ишини тугатгач, чол отанинг ёнига чўкади, кейинги фармонини кутади...

Танишинг: Собиржон САИДАҲМЕДОВ. 1982 йилнинг 15 июлида туғилган. Тошкент вилояти, Паркент шаҳридаги Ҳ.Олимжон номли 1-мактабнинг 6-"А" синфида ўқийди. Мусаввирликка ҳавасни чол

отаси уйғотган. Устози расм ўқитувчиси Пўлат Ёқубов. Ўзининг айтишича, дарсхонасида эртақ китобларнинг саноғи йўқ. Абдулла Қодирийнинг "Ўтган кунлар" романини такрор-такрор ўқиган. Камтар ва камгап. Ёлғизликни, хаёлпарастликни ёқтиради. Буларни касб санайди.

— Собиржон, чол ота ҳақидаги хотиротда кўнглиннинг нозиклигини билдик. Шунга ойдинлик киритсак, нима дейсан?

— Ижодкор халқининг кўнглидек нозик кўнгли бўлмаса керак. Негаки, улар

бўлди, яъни хаёлдаги тасвир қоғозга туширилди. Тугаллик эса эртанинг иши. Шундай эмасми?

ҳам катта бўлса керак" деб ўйлайди у, лекин юрак ютиб чол отасидан сўрашга ботина олмайди, биладики, чол ота уришиб беради. "Ўша воқеалар ёдингдан чиқдимми?" дейди.

Бундан уч ой олдин эди, у эшагининг ёшини билиш ниятида тишини санамоқчи бўлган,

ЁЛҒИЗЛИК — КЎНГИЛНИНГ ҲУРЛИГИ

ёлғизликни яхши кўришади. Ёлғизлик — кўнглининг ҳурлиги. Сабаб йўқки, у ҳур бўлмаса, сўзлашув йўқки, гар унга озор етса. Бу ҳолатлар ўзимдан қиёс.

— Расм қай вақт чизилади? Демокчиманки, аввало хаёлда яратиладими?..

— Аввало, эртақ китоб ўқилади, ўқиш баробарида оқ қоғозда чизгилар пайдо бўлаверади, сўнг ойдин тун бўлади, сукунат, чироқ шуълаларида бир одам ўтиради, хаёллари бу заминдан бегона, ишонмасангиз, худди шу лаҳза ундан сўраб кўрингчи, қаерларда ва қайси эртақ қахрамонининг совутини кийиб юрган экан... Ахир шеър ҳам ўз-ўзича ёзилмайдику, илқида, дард остида яшалади.

Тонг отарда стол устида расм туради, яратувчи унга тикилиб ўйлайди: "Ҳали тугал эмас, яна озроқ сайқал бериш керак".

— Менимча, асосий иш

— Тўғри.

— Собиржон, сен яна қанақа мавзуларда расм чизасан?

— Табиат, қушлар, гуллар ҳақида.

— Фасллардан қай бирини яхши кўрасан?

— Албатта, баҳорни, сал-пал кузни.

— Нега энди сал-пал?

— Негаки, бу фаслда ўзимни ўзим тушунолмайман, кайфиятим ҳамиша тушкун бўлади. Ҳатто, бу ҳолу руҳиятим расмларимга ҳам кўчади — бир чизик, бир ранг камдек туюлаверади.

— Нимадан кўрқасан?

У ўрндан туриб, менга қўлини кўрсатди — чандиқ. Чандиқ тафсилоти эса мен ёзганчалик: уларнинг сур эшаги бор, бу жонивор унинг кўзига чол отасидан ҳам қарироқ кўринади, "Отандан

эшитган: тиш саналса, ёш маълум бўлармиш. Жонивор билиб-билмай унинг қўлини тишлаб олган (ҳазил).

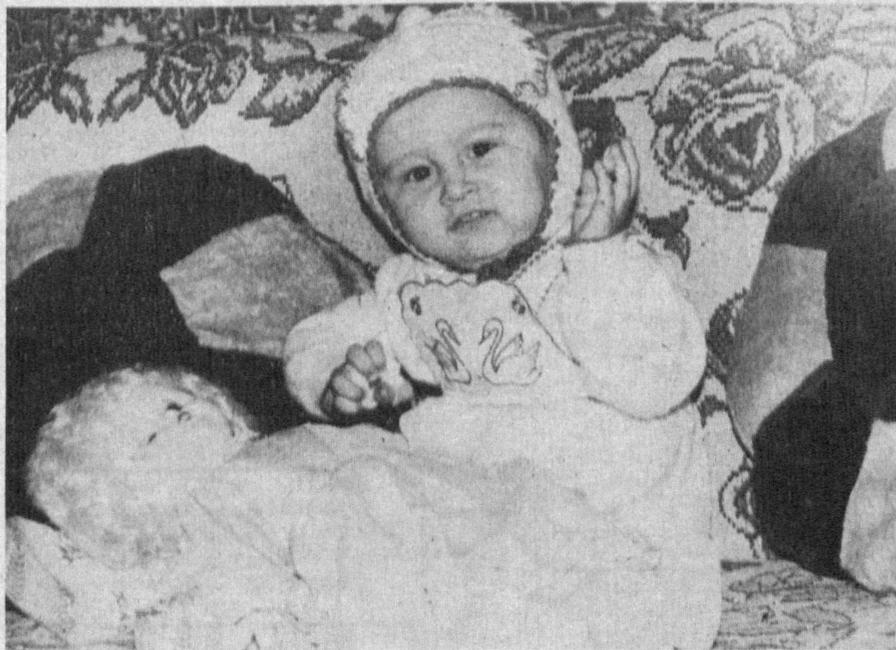
— Келажак ниятларинг?

— Чори Латифдек мусаввир бўлиш.

— "Холис ниятдан ҳосил унгай" дейдилар.

— Раҳмат.

Шакар СУННАТОВ.

Алла-ё, алла....

Даврон АҲМАД туширган сурат.

1000 СЎМЛИК АЖОЙИБ СОВҒА

Газета орқали табрик эълон қилиш нархи яна ошди. Бу, айтишгагина осон. Кўпчилигингиз, нарх-наво кундан-кун ошиб бораётган бир пайтда шу ҳам бормиди, деётгандирсиз?! Сиз ҳақсиз! Лекин на илож, ўша сиз айтган нарх-навонинг жиловини биз ҳам тутолмаяпмиз. Ўзингиздан қолар гап йўқ, қоғоз, нашриёт, почта хизмати нархлари ҳам кундан-кунга ошиб борапти. Айнан шу жиҳатлардан келиб чиқиб, биз ҳам газета орқали табрик эълон қилиш учун тўланадиган пул миқдорини 1000 сўм қилиб белгилашга қарор қилдик.

Бир йилда бир мартаба нишонланадиган фарзандлари туғилган кунда 1000 сўм пулини аямай, ўғил-қизларига бир олам қувонч бахш этадиган ота-оналар топилади, деган умидда манзилгоҳимизни яна бир бор эслатиб

ўтишни лозим топдик.

Манзилгоҳимиз: ТОШКЕНТ ШАҲРИ, МЕТРОНИНГ АМИР ТЕМУР ҲИЁБОНИ БЕКАТИ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

Мухарриратимизга келишнинг имкони бўлмаса, почта орқали "Тонг юлдузи"нинг куйидаги ҳисоб рақамига 1000 сўм миқдорда пул ўтказилганлиги ҳақидаги квитанция, оқ-қора тасвирдаги, сифатли 1 дона сурат ҳамда яқинларингизга аталган дил сўзларингизни 1 ой олдин езиб юборсангиз, кифоя.

БИЗНИНГ РЕКВЕЗИТ:

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТ-ҚУРИЛИШ БАНКИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲАР БЎЛИМИ, ҲИСОБ РАҚАМИ: 000363106. КОД: 172682328, КОРП. СЎҒЕТ 300166428. АЛОҚА УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 33-44-25, 33-49-45.

ШОИРЛАР — БОЛАЛАРГА

**Туроб НИЁЗ
ВЕЛОСИПЕДДАН
ЙИҚИЛГАН
БОЛА**

Бир бор ҳам “воҳ” демай ўрндан турди,
Барибир куйига оққан шалола —
Бола велосипед томон югурди.
Бардошинг бор экан, укам, ҳар қалай,
Баъзиларга ўхшаб нолиш этмадинг.
Ўз дўстидан салга кечган номарддай
Велосипедингни ташлаб кетмадинг.

**ДЎСТЛИК
РУБОЙЛАРИ**

I

Ўлғизлик азалдан инсоннинг ёви,
Чунки у умрининг занги, эгови.
Ёнингда ҳамроҳинг бўлса бошқа гап,
Қалбингни илтибар дўстлик олови.

II

Ёвнинг биттаси ҳам кўнлик қилармиш.
Пайт пойлаб тиг билан кўксинг тилармиш.
Дўстнинг мингтаси ҳам бўлар эмиш кам,
Бирови камайса кўнги йиглармиш.

III

“Бойлигим йўқ”, дея гам чекма кўнги,
Бекорга эзилиб, ёш тўкма кўнги.
Ахир атрофингда қанча дўстлар бор,
Ўшалар бойлигинг: ҳеч чўкма кўнги.

IV

Битмаган иш битар дўстлар қўлласа,
Бошдан ташвини кетар дўстлар қўлласа.
Умринг фасллари ҳамиша ёзмас,
Ўтмаган қиш ўтар дўстлар қўлласа.

V

Ҳисобли дўст бўлса, айрилмас сира,
Шубҳа, гумонларга берилмас сира.
“Сен мендан қарздор, бурчлисан” дея,
Гурунгларида ёлгон керилмас сира.

VI

Дўстлик тилда эмас, дилда яшайди,
Таъма нелигини билмай яшайди.
Зарра хиёнатни кечирмайди у,
Олчоқларга шафқат қилмай яшайди.

VII

Қозоқ, қирғиз, туркман, тожигу ўзбек
Узукка қўйилган гавҳари кўздек
Бир заминда яшар кўзни қувватиб,
Гуноҳга ботасан, бўлсанг бузгудек...

VIII

Дунёда содиқ дўст топмадим дема,
Манзилга етади интилса кема.
Ўзинг содиқ бўлмай туриб эй кўнги,
Содиқ дўст ахтариб, бўлма хомтама.

IX

Энг бахтиёр одам дўсти кўп одам,
Бахт, омад ёр одам дўсти кўп одам.
Эртақдаги марддай енгилмас мутлоқ,
Шон, зафар ёр одам дўсти кўп одам.

ДЎППИ

Дўппининг фазилати биласанми, жуда кўп.
Бош кийимлар ичида Энг сараси — тенги йўқ.
Бошни иссиқ-совуқдан Асраб турар бирдайин.
Нолмайди соғлиқдан Кимки кийса тинмайин.
Олис юртларда агар Кийиб юрсанг дўппини,
Билишади муқаррар Сенинг ўзбеклигингни.
Дўппининг хиллари кўп: Кўқон дўппи, Чуст дўппи...
Кийишингдан олдин ўп — Табаррук, чин дўст дўппи.

Тонгда рўҳсиз кўз очаман...
А. ОРИФ.

I

Тобут чайқалиб-чайқалиб кетяпти, қадоқ қўллар, қадоқ елкалар тутган уни. Уларга ҳайрон боқаман, қизиқ туюлади ортидан югураман. Қарайманки, тобут бўм-бўш, устига оқ ёпилган. Баногоҳ кўча четдаги тиланчига кўзим тушди. У шундай ҳолсиз эдики, ҳатто қўлларини ҳам кўтара олмасди. Унинг дили ҳамма учун қоронгу эди, лекин тили одамларга эзгулик тиларди. Бу тилакда ҳеч миннат сезилмасди. Чунки у Она эди, муштипар эди, меҳрибон эди. Тобуткашлар унинг олдида тобутни қўйишди. Тиланчи кампирнинг юзи аллақандай ярқ этиб кетгандай бўлди ва узундан-узоқ дуо қила кетди. Мен ҳам фотиҳа учун қўлимни юзимга тортган эдим, тобут қарсиллаб синди...

Кўзимни очганимда ташқарида паға-паға қор ёғар эди. Этни жузжиктирувчи совуқлик хонани ҳам эгаллаган, ўрнимдан тургим келмасди. Ҳар кун шу аҳвол. Нечун мени фақат тушлар уйғотади?..

Бугун ҳам мактабга кечикдим. Яна муаллимдан даки эшитаман. Яна мени тургазиб қўяди. Яна жураларим олдида изза бўламан. Яна, яна... ҳаммаси такрорланади. Яна мени ҳеч ким тушунамайди. Йўқ тушунмаса яхши-ку, тушунишни

МЕН ВА ДЎСТИМ ҚИЗГАЛДОҚ

Баҳор келса боғларга,
Маскан бўлар кир ўтлоқ.
Баҳмал адр устини
Қоплаб олар қизгалдоқ.

Қайда гул-чечак бўлса,
Ўша ерда пайдомиз.
Ҳатто бола бўлсак ҳам,
Гўзаликка шайдомиз.

Чунки улар ўхшашлар,
Болаларга, бизларга.
Алвон бантик тақиб олган,
Жажжи, ширин қизларга.

Вилоят ОТАХЎЖАЕВА,
Фарғона вилояти, Ўзбекистон тумани,
Каттағоиб қишлоғидаги 37-мактаб.

**СЕН ҚАДИМ ТУРОНСАН,
ЎЗБЕКИСТОНСАН!**

Жаннатмакон боғларинг,
Зилол, тиниқ сувларинг,
Гўзал, сулув қизларинг,
Ям-яшил яйловларинг,
Осмон ўпар тоғларинг,
Мафтун этар ўзига.
Сен қадим Туронсан, Ўзбекистонсан!
Меҳмон келса уйингга,
Бағрингни кенг очасан.
Топган-тутганларингни
Дастурхонга тўқасан,
Сен қадим Туронсан, Ўзбекистонсан!
Алишер қўлига тутганда қалам

исташмайди улар. Улар фақат масхара қилишни, кулишни билишади.

— Собиржон, турақол ўғлим, — онаминг сўзидан кейин хотирам тикланади. Мен аҳмоқ нималарни ўйлаб ётибман, ахир онам бор-ку, онажоним бор-ку менинг. Ўзимни онаминг кучоғига отаман. Онам бунга ҳайрон бўлиб “Бўлди, кўп эркаланма, мактабга кеч қоласан”, дейди.

II

— Унисига, бунисига андормон бўлма. Дарсинга боргин, — дейдилар онам хукмфармо.

— Хўп, мен кетдим!
Қор айланаб-айланаб кипригимга, юзимга, пальтомга, сумкамга, қалпоғимга кўнади. Оғзимдан иссиқ ҳовур чиқади. Булардан завқ оламан. Қаранг, дарахтлар яп-яланғоч, ер юзида ҳеч қандай кўклик йўқ, қандай чиройли, ҳаммаёқ

Бобуринг дилини ёндирар алам.
Нодира газалида кўрдим фироқ, гам,
Шоирлар номини ёдга ол, ҳар дам,
Сен қадим Туронсан, Ўзбекистонсан!

Дилафрўз НУРИДДИНОВА,
Сурхондарё вилояти, Шўрчи шаҳридаги
36-мактабнинг 7-“В” синф ўқувчиси.

ШЕЪРИЯТ

Нихоят, мен сени қидирдим, топдим,
Ва телба дунёда югурдим, чопдим.
Бамисли ойни ҳам эртақ-ла ёпдим,
Энди менга ҳамроҳ бўлгин, шеърият.
Ошиқлар жонига оро кирган сен,
Юракда қон бўлиб ураётган сен,
Шоирнинг шонига сабаб бўлган сен,
Энди менга ҳамроҳ бўлгин, шеърият.

Мавжуда АБДУЛЛАЕВА,
Қашқадарё вилояти, Ғузур тумани,
Чучук қишлоғидаги 19-мактаб ўқувчиси.

БИР СЎЗ БОР

Донолардан қолган бир сўз бор,
Дунё борки, у сўз йўқолмас.
Тан яраси битади лекин
Қалб яраси сира ҳам битмас.

Шундай экан, азиз одамлар
Инсон қалбин яра этмайлик.
Ул кишининг қарғиши билан
Бу дунёдан бир кам ўтмайлик.

Жаҳонгир
ФОЗИЛОВ,
Фарғона вилояти,
Бағдод тумани.

— Саломингни пишириб е, бор дарсингга кир, нега қоққан қоқиқдай кўтиб қолдинг, — деб мени йўлидан итариб четга чиқарди. Кейин ўйласам, кўрқанимдан остонада туриб қолган эканман.

Эшикнинг тутқичини ушлаб турибману, бошимда минг хил ўй-хаёл. Нега директордан кўрқаман? Нега дарсга киролмай муаллимдан ҳам кўрқиб турибман? Ҳозир эшик шарт очилса, тутқич қарсиллаб миямга тегса керак, кейин албатта қон чиқади. Мен шилқ этиб йиқиламану, хушимдан кетаман. Муаллим мени кўриб шошиб қолади. Эшикни бекор очибман, деб роса афсус қилади. Ҳамма менинг атрофимда парвона бўлади. Ҳатто, ҳалиги кибор Махмуд ҳам рўмолчасини хўллаб келиб, пешонамга босади. Директор бўлса

**ҚИШНИНГ ОДДИЙ
БИР КҮНИ**

Ҳикоя

оппоқ, ҳаммаёқ яланғоч. Бунинг устига янги йил... Кичқиргим келади, қорда думалагим, уни юзимга босгим келади. Ҳа, ўтган куни қайсидир муаллим шундай деганди: “Инсон онгли мавжудот, у ҳар бир ишни ақл билан ўйлаб қилиши керак”. Мен ақл билан ҳисоблашмай қичқирсам, қорда роса думаласам, анову иссиқ-иссиқ кийимларга ўраниб олган, шошиб-пишиб юрган одамлар нима деб ўйларкин! Биламан, “жинни” дейди. Қани энди бугун ҳеч ким менга ҳалақит бермаса. Бир кунгина тинч қўйишса, мени. “Ҳозир дарсга бормасамми?” деган хаёл кечди миямдан. Йўқ бормасам бўлмайди. Кейин ўзимга қийин бўлади.

III

Мактаб остонасига қадам қўйишим билан директорга рўбарў келдим. Кўрқиб кетдим. Бутун ўй-хаёлим учиб кетди. Вужудим жимирлаб ички бир қалтироқ тутди мени. Секингина салом бердим.

машинасини ёқиб, мени касалхонага олиб боради. Тузалганимдан кейин менга ширин-ширин конфетлар олиб беради. Худди онамдек дилимга яқин сўзлайди. Шунда мен ҳаммани яхши кўриб қоламан, директорни ҳам, муаллимни ҳам, ҳатто ўша Махмудни ҳам. Бирдан кўзимдан ўт қақнаб кетди. Кафтим билан юзимни ушлаганча директорнинг овозини эшитдим:

— Нима қилиб турибсан?
У менинг билагимдан маҳкам тутиб, синфга олиб кирди. Ҳамма ўрндан турди. Кўзимдан ёш оқади. Директор алланамаларни 5-10 дақиқалар чамаси куйиб-пишиб гапирди-да, чиқиб кетди. Юзим ловуларди. Муаллим мени тургазди-да, дарсни сўради. Индамадим. Ташқарига қараб туравердим. Дераза ойнаси терлаганди. Унга кимдир ёзиб қўйибди: “Телба!”

Ақром ҚИРОН,
Қашқадарё вилояти,
Косон тумани, Дарча қишлоғидаги 19-мактаб.

Суюқлигимиз НИШОНА-ХОН!

Сенинг ҳаётингдаги улуғ айёмларингдан бири — 6 ёшга тулишинг арафасида дунёдаги жаминки яхши тилакларни тилаймиз. Денмо соғ, баркамол бўл. Бахт, омад, кулгу сенинг донмий ҳамроҳинг бўлсин!

Сенга эзгу ниятлар билдириб:

**ОТА-ОНАНГ ВА
АКАЛАРИНГ.**
Тошкент вилояти,
Бекобод тумани,
“Тақачи” қишлоғи.

Табриклаймиз!

Бош муҳаррир: Ақром БЕРДИМУРОДОВ.

Тахрир хайъати:
С. БАҲНОЕВ, М. ДАВЛЯТОВА,
Ф. ЖАЛИЛОВА, А. КҮЧИМОВ,
М. ПИРМАТОВ /масъул котиб/,
Ш. СУННАТОВ, Д. ТУРАХМЕТОВА.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЕШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ
ҚЎМИТАСИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ
Газета 1929 йил, 1 августдан «Ленин учкуни»
номи билан чиқа бошлаган.

Газета ҳафтанинг чоршанба кунини чиқади.

Маълумот учун телефон: 33-49-45

Бизнинг манзилгоҳ:
700083, ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
МАТВУОТЧИЛАР КҮЧАСИ-32 УЙ
Напр кўрсаткичи: 64563